

גיסטית). להצהרות ונאומים, לאירועים פתוחים תיחשיבות ועוד.

מיגבלות אלו אין בהן כדי לגרוע מחשיבותו כמקור מהימן של ידיעות לקורא ולמעין; במיוחד עשוי הוא להיות לעזר רב לסטודנטים ולתלמידי המגמה המזרחית, שמן הסתם לשימושם נועד.

ש.ב.

סוריה—מאבק אל הצמרת

לא מפליא הוא שעתונאים בריטיים הם דווקא המרבים לכתוב על המזרח התיכון, זה המרתק אותם עדיין בקסמיו, בתכניו ובבוגדנותו. עיון חטוף במדף הספרים יגלה כי רוב הספרים הנכתבים במערב על המזרח מתבריהם יוצאי האי הבריטי, הממשיכים בכך מסורת ארוכה של כתיבה, כוונתי בעיקר לכתיבה שאינה מן התחום המדעי הסגור, ואינה כוללת מחקרים מעמיקים הכתובים עלפי מיתודה מדעית, אלא לכתיבה של ניתוח פופולרי וסיקרת אירועים, אותו ז'אנר המשלב בתוכו ידיעות היסטוריה עם כשרון עט עתונאי מהיר ותיאורי מסעות. ואין לזלזל כלל וכלל בערך כספרי היסטוריה—או מוטב: כאקדמה מושכת וקלה לספרי היסטוריה. ספרו של פטריק סיל מחונן בכל התכונות המצוינות למעלה, אפילו נסתייג מהערוכותיו ומהסבריו.

הספר סוקר את תולדות סוריה מאז המנדט הצרפתי ועד הקמת "הרפובליקה הערבית" המאוחדת" קצרת הימים בשנת 1958 (ובמה"דורה העברית הוסיף לו איתמר רבינוביץ סקירה קצרה עד שנת 1966). טבעי הדבר שהספר מתרכז בתיאור הצמרת הפוליטית והמאורעות הפוליטיים, שפן כמו בממלכות המוסלמיות של ימי הביניים כך גם במדינות הערביות המוסלמיות של ימינו הפוליטיקה היא בעיקרה פוליטיקה הצרונית. הצרנים של היום הם בעיקר קציני הצבא, שבסוריה מורשה מוסלמית על כל רכיביה יחד עם חיי קיים לערכים מערביים כלאומיות, לאומנות

• פטריק סיל: מאבק אל הצמרת; תרגום: אליקים רובינשטיין; מערכות, 1968; 392 עמ.

וסיציאליזם. משטרים צבאיים עולים ויורדים בסוריה, שהיא קאליידוסקופ מתאים בקיצור גיורת למתרחש ברוב המדינות הערביות—בתחילתה מהירה מן המקובל בארצות בעלות משטר דומה—ומטילים את הארץ לתוך חוסר יציבות. חוסר יציבות זה הוא למעשה סימפטיים לחוסר היציבות החברתית והפוליטית של הארץ. הפוליטיקה היא אפוא נחלתו של חוג מצומצם ביחס, וזו הסיבה הראשית לאפשרות הצלחתה של הפיכה צבאית המשתלשלת על כמה מוקדי כוח חשובים. וסיל סוקר אחד לאחד את המשטרים אשר ידעה סוריה מאז קיבלה את עצמאותה.

מעט מאד נמצא בספר על המבנה החברתי של סוריה, רב הקבוצות האתניות והדתיות, על תוצאות השלטון הצרפתי בה, שהיה שונה מן השלטון הבריטי בארצות המזרח האחרות, ורק בצימצום הוא דן בקלחת האידיאולוגית בסוריה, בה הופיעו לראשונה ניצני הלאומיות והפן הערביות, תופעות שהפכו אותה לארץ הפכפכת ביותר במשטרה וקיצונית ביותר בדעותיה ובמהלכיה. מעמדה קיצונית זו אין סוריה מנהיגה את העולם הערבי אלא משמשת בו מקור, אבן שואבת ונקודת משען להרבו דעות ותנועות קיצוניות.

ספרו של פטריק סיל, מיישנה כתבו של ה"אובורור" הלונדוני במזרח התיכון, הוא עצמו ידוע באהדה מופלגת לצד הפן הערבי בסיכוכי המזרח התיכון, עשוי לשמש כרטיס כניסה לקריאה אל הארץ השכנה בצפון המצטיירת לא אחת בעיני הישראלי כארץ האהוזה דיבוק של שנאה מטורפת והלוקה בכל המחלות העשויות לארץ ארץ סעודה ונחשלת השרויה בצומת עצבים עולמי.

י.ש.

שכנינו הערבים

עבודת ליקוט ועריכה ראויה לשבח מקופלת בספר "שכנינו הערבים". אהרן כהן, מזרחן רב פעלים השוקד זה שנים לוודע את הציבור הישראלי אל תולדותיהם, תרבותם ואורח חייהם של העמים הערביים, פונה ב"ספרו החדש אל הקורא הצעיר, תלמיד בית הספר, ואומר: